

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejeman za avstrijsko-ogerske dežele za vse leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računata se po 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr. če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravništvo je v Ljubljani v Frana Kolmana hiši „Gledališka stolba“.

Upravništvo naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Anton Evgen Chanzy.

Ako je resnica, da človek, ki je v svojej mladosti preстал mnogo in opasnih bolezni, ostane v poznejših letih zdrav in čil, potem smeli bi mladej francoskej republiki prorokovati lepo in zdravo bodočnost. Komaj se je oprostila tesnih poveljev ustavnih vprašanj in se otrsela nadležnih spletk, ki so jej stregle po mladem življenji, kar jej nemila osoda prizadene udarec za udarcem. Tuge polno je še srce vseh Francozov in vseh njihovih prijateljev takraj in onkraj atlantiškega morja nad izgubo še ne pokopanega Gambette, in že si je vzela neizprosljiva smrt novo žrtev, najboljšega francoskega vojskovodjo, generala Chanzyja. V malo dneh izgubil je narod francoski dva silna možaka, dva mogočna domoljuba: Gambetto, najgenijalnega organizatorja narodnih moči in Chanzyja, najboljšega generala, ki se sme v spored staviti s slavnim Moltkejem samim.

General Chanzy, porodivši se 18. dan marca 1823 v Nouartu v Ardenah, ustopil je 1841. l. v vojaško šolo v Saint-Cyr ter služil pozneje v Algijern. V italijanskej vojni l. 1859 odlikoval se je na bojišči pri Solferinu ter bil imenovan podpolkovnikom, v katerej lastnosti se je vrnil v Afriko, kjer je l. 1864 postal polkovnik, l. 1868. pa brigadni general. Ko se je začela vojna z Nemčijo, ni dobil nobenega poveljstva; še le tedaj, ko je Gambetta prevzel vodstvo narodne obrambe, izročilo se je poveljstvo 16. vojnega oddelka pokojnemu Chanzyju, in od tedaj datira še le njegova bojna slava, da se tedaj smelo reče, da je stoprav Gambette bistri vid Chanzyja potegnil na površje javnosti in mu dal priliko, pokazati svojo nadarjenost in svojo nenavadno genijalnost kot vojskovodja. S prva bil je podčinjen generalu Aurelles de Paladine, pozneje pa je bil samostojni poveljnik, in boji, katere je imel koncem leta 1870 in januarja 1871. l. ob Loiri in Sarthi, ostali bodo Nemcem dolgo v spominu, kajti bavarska armada pod poveljem von der Tanna in armada vojvode Meklenburškega izgubila je največ bojnikov ravno Chanzyju nasproti.

Zmagonosno bojeval se je pri Villebonu, Jomesu, Vendomu, Origny, Beaugency in Colmiersu in to v najhujšej zimi, ko je bilo vse s snegom zameteno, ceste ledene, njegovi vojski-novinci slabo oblečeni in slabo preskrbljeni in še slabije ali pa čisto nič izvežbani, brez primerne konjice in brez Prusom jednakega topničarstva. Da se ni zgodil pri Metz zaasni Bazaine-ov zločin, ali da sta imela Gambetta in Chanzy le nekoliko več časa popolniti konjico in topničarstvo na vsaj približevalno stopinjo z nemškim, ne bil bi še tako brzo konec ljutemu boju in možno bi bilo prodreti jekleni okolu Pariza potegnjeni krog.

Dasi ni mogel odvrniti krute osode od drage Francije, pokazal je vender, da so Francozi izvrstni vojski, sam pa izboren vojskovodja, kar so priznali Nemci sami. V zvezi z Gambetto rešil je bojno čast svoje domovine; ni čuda tedaj, da je narod vanj stavil svoje nade in ga že naprej imenoval svojega vojskovodjo v maščevalnej borbi. — Chanzy bil je pozneje poslanik v Petrogradu, odpovedal pa se je tega dostojanstva za vlade Mac Mahona in zadnja leta bil je njegov salon mesto, kamor so zahajali najodličnejši gostje iz Rusije, kakor Ignatjev, Skobelejev in prej še veliki knez Mihael, in kjer so imeli svoje sestanke z Gambetto.

Bilo bi še mnogo podrobnosti navesti iz življenja tega slavnega pokojnika, a ker itak pripadajo najnovejšej zgodovini, so vsacemu naših čitateljev več ali manj še v spominu; iz navedenih podatkov pa vsakdo razvidi, da je i izguba Chanzyja Francosko britko zadela, kajti, kakor se izražajo časniki: z Gambetto zlomljene so jej peroti duševne, s Chanzyjem pa bojni meč.

Vender vsled teh dveh izgub, tako velikanskih, da je neki francoski časopis v opravičenej nevolji vskliknil: „Ima li Bismarek zvezo celo s smrtjo?“, Francozi niso izgubili poguma, niti se utopili v jadikovanje in tarnanje. „Ker smo velikemu pokojniku dolžni, to niso neplodne solze in besede obupa polne. Pokazati treba bolest možakov, ki se nečejo pogrezniti v tugovanji, ampak se zopet sklonejo in z novim žarom vrnejo na svoje delo. — Naša tuga ne bodi

neplodna. Priscizmo tu pri krsti, okolo katere so prijatelji, meščani, možje iz vseh strank, vojski in tudi otroci naših tako dražih dežel zbrani, da bomo delali na to, da uresničimo ono zjedinjenje, katero je bila želja pokojnika.“

To se pravi v roke vzeti izvršitev politične oporoke svojih veljakov!

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 9. januarja.

Slovensko politično društvo „Edinost“ v Trstu sklenilo je v saboto v glavnem zboru, kakor poroča „Triester Ztg.“, peticijo za pre-naredbo mestnega statuta glede pomnoženja slovenskih mestnih odbornikov in deželnih poslancev od šesterih na štirinajst, za upeljavo slovenskega jezika v nekatere mestne šole, za ustanovljenje slovenske ljudske šole v mestu in slovenskega otroškega vrta in za izdajanje naredbe, da se morajo magistratni uradniki v teku jednega leta naučiti slovenskega jezika.

Deželna nadsodnija pražka izpustila je iz zapora k nam pribeglega pisatelja Gillesa, kateri je bil zaradi razžaljenja kneza Bismarcka v Altoni obsojen, vzlic temu, da so nemške oblasti zahtevale njega izročitev. Nadsodnija je, ne spuščaje se v razpravo, je-li razžalitev nemškega kancelarja politična pregreha, izročitev zatoženca zato odbila, ker se je bil ob jednom tudi obsodil zaradi nedvojbeno političnega prestopka.

Poročali smo že, da je bila v ogrskem državnem zboru izražena želja, da se Medmurije, ki je samo v cerkvenih zadevah še spojeno s Hrvatsko, tudi v tem smislu loči od matere zemlje ter se naglaševalo, da sami Medmureci to žele. — Kot odgovor na to poslednje prinaša sedaj „Katolički list“ v Zagrebu sledečo izjavo medmurskega duhovništva: „Slavno uredništvo! Molimo pokorno, da ovim redkom prostor ustupiti izvolite: Da se razumijemo! Dočim se pitanje o Medmuriju po svih novinah, a i u saboru žestoko pretresa, a skoro uvijek biva spomen o 70.000 medmurskih stanovnika i to katolika — za svetu si dužnost smatramo u ime toga puka ovime očitovati, da niti neprosi, a sa stanovitih i to važnih razloga niti neželi odcepljenje Medmurija od starodavne po sv. Ladislavu uteme-

LISTEK.

Bojarska hči kot kmetška dekle.

(Ruski spisal A. Puškin, poslovenil I. P.)

(Dalje.)

Ne moremo si misliti, kak utis napravil je Aleksej na mlade ženske. Bil je prvi, ki je otožen prišel k njim, prvi, ki jim je govoril o zapravljenem veselji in oveneli mladosti; poleg tega nosil je na roki žalostinski prstan z urezano podobo metulja, mrtvaškega sela. To bilo je vse novo na deželi.

Mlade gospodične bile so vse nore nanj.

Posebno Liza — hči našega anglomana — bila bi ga rada poznala. Njen oče ni nikdar šel k Berodovu, ravno tako ni noben Beredovih prišel k Muromskemu. Ona Alekseja še ni videla, dasi so jej pravile njene mlade sosedinje mnogo o njem.

Bila je sedemnajst let stara. Njene črne oči osvetljevale so njeni temni, ali prijetni obrazek. Bila je jedini otrok, zato so jej pustili starši veljati v vsem. Njena trma in njena vedna veselost dopali sta nje nemu očetu in napravljali njeni guvernanti mnogo sitnosti in jeze. Ta bila je kakih štirideset let stara devica, ki se je mnogo domišljevala o sebi; ime bilo jej je Miss Jakson, barvala je svoj obraz in obrvi, čitala dvakrat v letu „Pamelo“ in dobivala 2000 rubljev nagrade na leto, ter se prekleto dolgočasila v barbarskej Rusiji.

Lizina služanka bila je Nastja, dasi nekoliko starejša, ali ravno tako poredna kakor njena zapovedovalka. Liza jo je jako čislala, z jedno besedo Nastja bila je mnogo važnejša osoba na Muromskega posestvu, kakor vsaka zaupna cofa v kakej francoskej tragediji.

„Ali smem iti ven?“ vprašala je Nastja svojo zapovednico, ko jo je oblačila.

„No, kam pa hočeš?“

„V Tugilovo, k Beredovim. Danes je tam god kuharjeve žene in povabila me je na kosilo.“

„Čudno,“ rekla je Liza. „Gospôda se sovražijo, sluge se pa bratijo.“

„Kaj meni mar gospôda?“ odgovorila je Nastja. „Jaz sem vaša služanka, ne pa služanka vašega očeta. Vi in mladi Beredov se pa ne sovražita, stara naj se prepirata sama, ako jih veseli.“

„Le glej, da vidiš mladega Alekseja Beredova in mi potem poveš kakšen je.“

Nastja jej je obljubila in Liza jo je celo popoldne težko čakala, da se vrne. Proti večeru prišla je Nastja

„No, Elizabeta Gregorjevna,“ rekla je, ko je prišla v Lizino sobo. „Mladega Beredova sem se dobro nagledala, celo popoldne bili smo vkupe.“

„Celo popoldne vkupe! Povej mi tedaj, kako je bilo?“

„Če vi želite, — dobro! Šli smo tjakaj, jaz Anišna Jegorovna, Nenila, Dunka —“

ljene slavne biskupije, sada nadbiskupije zagrebačke. U Medjumurju, mjeseca decembra 1882.

Vnanje države.

Pri sprevedu **Gambette** na pokopališću „Père Lachaise“ so nadalje še govorili: Falteuf, akademikar in zgodovinar Martin, Cazot v imenu vlade narodne obrambe, Peyrat v imenu senata in Isambert v imenu lista „Republique Française“. Ob 3. so bili končani govori; na to defilirajo delegacije ob veliki tišini množice, le Alzacane pozdravi ljudstvo glasno z „Živela Alzacija-Lorenska!“ Iznad griča zagrmí grom topov in s tem je končana slavnost na grobišču. Ljudstvo začne se razhajati. Prijatelji umlega store še zadnje dolžnost, da spravijo krsto v začasno rako, kar se je zgodilo pri svitu bakelj. Na dnu rake ležala je vreča, napolnena z lorenško prstjo, ki se je poslala iz Metz. V vrečo bile so črno upletene besede: „Lotharingia memor, violata non domita.“ Ihteč pošiljajo navzočni zadnje pozdrave svojemu ljubimcu, predno se zapre za njim rakev. Želja Gambette je bila, da se pokoplje v Nizzi poleg matere svoje in njega oče zelo respektuje sinovo željo ter se upira vsem prošnjam Parizanov, da naj jim pusti pokopnika. Še jedenkrat pojde deputacija k njemu s ponudbo, da tudi mater ob državnih troških preneso v Paris in vsej obitelji postavijo krasen mavzolej. — Opomnje vredno izmej dogodkov zadnjih dnij je to, da ste dve godbi devetega okraja, grede k sprevedu v palačo Bourbonov, zavile jo pred rusko poslanstvo, ki stanuje daleč proč od nje pota, ter zasvirale pred palačo kneza Orlova nagrobno od Chopina. — Vlada prevzela je odgovornost za govore Brisson-a, Peyrat-a, Devès-a in Billot-a; vsi drugi govori so privatnega značaja.

Govori se zopet jedenkrat o odstopu **Bismarcka**. V berlinskih diplomatskih krogih imenuje se ta novica sedaj, ko so vsi nemški listi polni naglaševanja, kako je potrebno pomnožiti nemško vojskino silo, jako nepridiprav Najnujnejša zahtevanja berlinskega vojnega ministerstva so sedaj umeščenju vojske ob vzhodnji meji, osnova novih strateških železnice in dopolnitev topništva; zraven se še marsikaj govori o mobilizovanju. Ako se še pomisli na domnevanje, da pride na mesto sedanjega ruskega poslanika pl Saburova na posebno zahtevanje Bismarcka njega osobni prijatelj knez Orlov; tedaj je težko verjeti v resničnost omenjenega odstopa.

Iz **Carigrada** se čuje, da je Visoka Porta v formalnem oziru zahtevala od Rusije odpoklic ruskega generalnega konsula v Philipopolu Krebla. Vesti o skupljenju ruske vojske ob meji Armenije v Mali Aziji so neresnične. Poslanik Nelidov je pri Porti zatrdil, da so vse jednake govornice brez podlage. V Erzerumu se vedno še zapirajo somišljeniki armenske zarote.

Dopisi.

Iz **Rima** 5. januarja. [Izv. dopis.] Smrt veleizdajice Oberdanka razburila je nemirne duhove italijanskih irredentovcev. Kakor so vam drugi časopisi poročali, godile so se vsled tega po mnogih italijanskih mestih velike demonstracije, pri katerih so na vse grlo avstrijskemu cesarju smrt, Oberdanku pa živio klicali in ga proglasili za največjega rodoljuba in narodnega mučenika. Tudi tukaj, v stolici srednjene Italije, niso hoteli za drugimi mesti zaostati, temveč jih skušajo celo prekositi. Zato so se pred palačo Chigi, kjer stanuje grof Ludolf, avstrijski poslanec pri italijanskem dvoru, 22. dec vi-

sokošolci, 23. decembra zvečer ob 8. uri pa mešani rogovileži zbirali in mej mačjo godbo kričali: „Evviva Oberdank! Abasso Venezia!“ (t. j. avstrijski poslanec, ki ima tam svoje pisarne) „Abasso il colonnello austriaco!“ (t. j. kralj Humbert kot častni avstrijski polkovnik).

Težko je bilo razkropiti druhal, drugi večer se je to še le potem posrečilo, ko so prišli vojaki na pomoč. — Ko se je vračal spored od avdijence, katero so imeli poslanci tujih vlad 28. decembra o poludne pri sv. Očetu, zalučil je na trgu Scossacavalli nek Val. Valeriani, 30letni krojač, dva kamna v kočijo, v kateri se je peljal grof Paar, avstrijski poslanec pri papeževem dvoru; pa v srečo ni bil ni on zadet ni poleg njega sedeča tajnika. Ko je policija Valerianija zasačila, rekel je, da ni vedel, da je ona kočija avstrijskega poslanca in se je hotel samo s tem nad katerimkoli bogatinom maščevati, ker ga puste pomanjkanje trpeti. Pa ako bi bilo to res, kaj naj bi pomenile besede, katere je Valeriani mej lučanjem baje izustil: „Ubijem tebe in tvojega cesarja . . . . .?“

Ali je bil tudi samo slučaj, da je policija dne 22. in 23. decembra samo devet rogoviležev zaprla, od katerih so bili samo trije obsojeni (jeden na mesec, dva pa vsak na deset dnij zapora), a ne zaradi demonstracije, temveč zaradi nasilstva proti javnim organom? Ali je samo slučaj, da je velika množica onih šest iz zapora izpuščenih naudušeno pozdravila? Nikakor ne, kajti vse te demonstracije so plod agitacije irredentovcev, ki ljudstvo proti Avstriji hujskajo, da bi jo prisilili napovedati vojno. Da je njih agitacija že mnogo privržencev dobila, pričajo že večkratna zasramovanja in kamni, ki so v najnovejšem času leteli v šetajoče se gojence germanskega kolegija in nemški govoreče duhovne, katere imajo za Avstrijance; priča napad, katerega so 29. decembra trije napravili na siromaka Fuserja kot Avstrijanca, grozeč mu prebosti ga, in so še le potem zbežali, ko so slišali, da se ljudje po stopnicah bližajo. Včerajšnji napad pa je jasno pokazal, da vsa ta protiaustrijska agitacija od posebnega društva izvira. Včeraj je namreč nek 26 let star tiskarniški stavec, Rigattieri Eugenio di Giovanni po imenu, o deseti uri predpoludne šestkrat zaporedoma z revolverjem ustrelil proti avstrijskemu grbu na palači avstrijskih poslancev in potem revolver na tla vrge. Zaprt je pri izpraševanju obstal, da je bil odločen („deciss“) s temi strelji v avstrijski grb protestirati proti Oberdankovim morilcem. Z ulice ni mogoče videti, ali je avstrijski grb poškodovan. — Italijanska vlada na videz sicer varuje avstrijsko poslanstvo in hospic S. Maria dell' Anima, ker pred vsakim stojita celi dan po dva policista in se jima po noči še žandarji pridružijo; pa kaj pomaga to, ako trpi, da časopisi vedno proti Avstriji ščujejo! Tako n. pr. je smela „La lega della democrazia“ svobodno vse patrijote vabiti in zartovovati, naj vsak po dva solda darujejo za Oberdankov spominek. Ne vem, ali so te demonstracije in ščuvanja proti Avstriji italijanskej vladi všeč, ali pa sama trepeta pred Italijo irredento, vedoč, da jej

že preseda in utegne zanjo osodepolna postati, ako bi hotela jo zatreči. M. Lutman, kaplan all' Anima.

Iz Postojne 8. januarja. [Izv. dopis.] Ko bi človek samega sebe dobro spoznal, ljubil bi svojega bližnjega. In ko bi potem vladala ljubezen mej narodi, mirno bi drug poleg drugega živeli in blagostanje povrnili bi se na zemljo. Kedor je z bistrim očesom pri nedeljskeji „Besedi“ v Postojnski Čitalnici opazoval zbrano množico vsakovrstnega občinstva, kako ljubeznjivo si je roke stiskalo, menil bi, da nismo daleč, ko stopi dejansko bratoljubje na mesto sovraštva in zavisti.

Kako bi bilo pač lepo življenje v slavoznani Postojni, ko bi se zjedini, si podali roke in skupno delali za boljšo bodočnost našega dobrega naroda in ljubljene Avstrije!

Pa naj se vrnem k popisu izvršitve „sporeda“:

Pesni: „Danes tukaj jutri tam“ in „Ustaj rode“, pel je zbor po izjavi merodajnih prič izvrstno. Igra na citre morala je imeti poseben upliv na občinstvo, ker je igralcu burno aplavdiralo. Jaz bi rekel, da ima oni, ki zua tako mile glase izvabiti mrtvim strunam, plemenito srce. Igra „Dragocena ovratnica“ igrala se je v obče dobro. Opazili smo le, da se nekateri igralci niso mogli od šepetalca ločiti. Drugi naj bodo bolj ljubeznivi, kadar igrajo rolo ljubljence. Sluga je pa svojo nalogo pohvalno rešil. — Za napravo jednacij zabav moramo se zahvaliti v prvi vrsti gospodom bratom Lavrenčičem in pa tajniku čitalničnemu gospodu Zagorjanu. Žal, da nismo imeli ta večer bivšega blagega predsednika gospoda Doxata v svoji sredi. Ohrani nam ga mili Bog še mnogo let čilega, v slavo našega naroda.

Konečno še omenim, da so nas ta večer s svojim pohodom naslednji gospodje počastili: državni poslanec Obreza s svojima uzornima hčerka, okrajni glavar Globočnik z gospodično bčerko, A. Dietrich, slavni komik iz Vipave, Koren iz Planine itd. Pri prihodnji veselici upamo, da bodo Razdrčani, Št. Peterci, Planinci, Cirkničani v obilnem številu navzočni.

Iz seje mestnega zbora ljubljanskega

dne 2. januarja 1883.

Mestni župan g. Grasselli naznani, da je v imenu mestnega zbora bil pri deželnem predsedniku g. Winklerju in ga naprosil, naj bi blagovolil javiti najudaneje čestitke prebivalstva ljubljanskega mesta Nj. Veličanstvom presvitlemu cesarju in cesarici in Nj. cesarskima visokostima presvitlemu cesarjeviču Rudolfu in Štefaniji, katera vošila je g. deželni predsednik obljubil, da je radostnim srcem sporoči visokej cesarskeji obitelji. (Dobro! Živio!)

Visoka c. kr. vlada izročila je dopis ministerstva za notranje zadeve, v katerem se poroča, da se zaradi varstva državnih financ ne more dovoliti podpora za novo zvezno cesto k kolodvoru južne železnice.

Stavbeni odsek se je ustanovil in volil predsednikom g. podžupana Fortunu.

„Dobro, dobro, to že vem, kaj bilo je potem?“

„Prosim potrpite, povedala bom vse po vrsti. Prišli smo ravno k obedu. Soba bila je polna ljudij. Tu bili so Kabinska, Saharevska, supruga pisarjeva s svojimi hčerami, Klupirska — —“

„No, kaj pa Beredov?“

„Počakajte vender. Usedli smo se k mizi, žena pisarjeva na prvo mesto, jaz zraven nje, — njeni hčeri ste se držali kisto za to, ali kaj meni to mar!“

„Moj Bog, Nastja, kako dolgočasna si s svojimi podrobnostmi!“

„Oh, kako ste nedoučkani! Usedli smo se tedaj za mizo, obed bil je izvrsten, bili smo za mizo tri ure . . . Po kosilu šli smo na vrt. Na vrtu smo se dobro kratkečasile, lovile smo druga drugo in prišel je tudi mladi gospod.“

„No, ali je res tako lep?“

„Res, jako lep, visok, stegnen in rudečih lic.“

„Tako! Jaz sem si ga pa vedno predstav-

ljala z bledim obrazom. No, komu je pa podoben? Ali je res žalosten in zamišljen kakor pripovedujejo?“

„Moj Bog, ne! Še nikdar nisem videla bolj veselega človeka, kakor je on. Začel se je kratkečasiti z nami.“

„Z vami se je zabaval? Ni mogoče!“

„Res, skoraj ni mogoče! In kaj še, lovil je nas in hotel poljubovati.“

„Povej mi kar hočeš, to ne more biti.“

„Sama resnica! Komaj sem se mu iztrgala. Bil je ves čas pri nas.“

„Pa ljudje pripovedujejo, da je zaljubljen in da ne pogleda nobenega človeka.“

„Tega ne vem, mene je še preveč ogledoval, ravno tako tudi Tonjo in pisarjeve hčere. Da govorim resnico — on je prav prijazen človek.“

„To so jako čudne stvari! Kaj pa pravijo doma o njem?“

„Pravijo, da je prav lep gospod, — dober in vesel, samo preveč dirja za ženskami. Po mojih

mislih to ni taka nesreča; ko bo stareji, bo pa pametnejši.“

„Kako rada bi ga videla,“ izdihnila je Liza. „To se lahko zgodi. Tugilovo ni daleč od nas — samo tri vrste; jedenkrat pojdite ali jahajte na sprehod v to stran, se bota že kje srečala. Vsak dan zjutraj gre s puško na lov.“

„Ne, tako že ne gre. Potem utegnil bi misliti, da tiščim za njim. Najina očeta sta v sovraštvu, kako bi se tedaj seznaniti mogla . . . ali . . . oh, Nastja veš kaj, preoblekla se bom za kmetico.“

„Dobro! oblecite debelo srajco in sarafan, potem se pa napotite proti Tugilovu; jaz stavim, da ne pojde Beredov kar tebi nič meni nič mimo vas.“

„In jaz znam tako dobro posnemati govor tukajšnjih kmetic. Oh Nastja, ljuba Nastja! Kako dobra misel!“

Liza šla je spat s trdno voljo, izvesti svoj naklep.

(Dalje prih.)

V imenu policijskega odseka poroča njega načelnik g. dr. vitez Bleiweis-Trsteniški o prošnji 43 ljubljanskih gostilničarjev, da bi smeli doma klati prašiče. Utemeljuje prošnjo s tem, da je po zimi v klavnici za malo živino vse natlačeno polno, da je prostor premajhen, in da vsled tega nastaje jako mnogo izgube časa. Sploh nastajajo prepiri, kajti mesarji vedejo se kot prvi gospodarji v klavnici. Mestni magistrat, predno je o tej prošnji poročal policijskem odseku, upital se je, kako je s klanjem v drugih večjih mestih in poizvedel je, da v Inomestu in v Gradci se gostilničarjem izjemno dovoljuje klati doma, v Zagrebu morajo pa vsi, celo privatne osebe, klati v klavnici. Res je, da je ob časih, ko se veliko kolje, (ker je 169 gostilničarjev in 14 prodajalcev gorkega živeža), klavnica za malo živino premajhna in poročevalec pravi, da je tudi istina, da so se gostilničarjem premenili prašiči: debelega praseta ni bilo, suho je ostalo. Temu se ni čuditi, ako se ve, da je najedenkrat po 200 prašičev v hlevu. Najbolj utemeljena in opravičena je pritožba, da je klavnica za malo živino premajhna. V tej zadevi misli mestni magistrat, da bi se dalo že kaj okreniti in sicer s tem, da bi se odkazal gostilničarjem posebni oddelek v hlevu, in da bi gostilničarji klali v hlevu za bolno živino. A to ne gre. Hlev za bolno živino mora ostati ohranjen prvotnemu namenu. V klavnici za malo živino pa je, kakor se je poročevalec sam prepričal, zaradi tesnobe in mnogega klanja tak smrad in sopar, da meso sproti razpada. Tu je tedaj gotovo treba pomoči. Poročevalec tedaj nasvetuje:

1. Krčmarjem se dovoljuje izjemno in začasno do konca l. 1883, da smejo klati prašiče doma;

2. Magistratu se naroča, naj jim v to svrhu predpiše take naredbe, da ne bode škode trpela niti mestna blagajnica, niti zdravstvena varnost meščanov;

3. Magistrat se pozivlje, naj preskrbi v teku l. 1883 vse potrebno, da se vse neprilike v mestnej klavnici odpravijo in da bo tedaj do konca l. 1883 zopet mogoče nastaviti krčmarje v klavnico. Poročevalec pravi, da bodo morali gostilničarji naznaniti klanje štiri ure prej in da bodo morali plačevati razen klavne takse 80 kr. še posebno takso za živinozdravnika, katero bode magistrat določil. To službo ne bode mogel opravljati mestni živinozdravnik, ampak živinozdravnik g. Schlegel se je vprašan izjavil, da prevzame ta posel. Doma klati pa se bode dovolilo le krčmarjem, ne pa mesarjem, kateri so ob enem krčmarji.

Dr. Schaffer se tem predlogom protivi, kajti klavnica obstoji še le jedno leto, tedaj ni dobro predrugečevati določbe, o katerih se gotovo ne ve, ali se bodo obnesle. On misli, da bo to na škodo mestu v finančialnem in v sanitarnem oziru.

Dr. Suppan misli, da se dadó vsi nedostatki v klavnici v osmih dneh odpraviti. V obče pa vrabei po vseh strehah uže nekaj časa žvižgajo, zakaj se bodo krčmarjem klanje doma dovolilo. Takse, katero bodejo krčmarji živinozdravniku plačevali, pa nima določiti mestni magistrat, ampak mestni zbor.

Mestni odbornik Doberlet se tudi protivi predlogom odsekovim in nasvetuje, naj se prošnja krčmarjev odbije, mestnemu magistratu pa naroči, da v osmih (!) dneh v mestnej klavnici vse tako uredi, da bodo krčmarji v hlevih in v klavnici popolnem ločeni od mesarjev, in da ne bodo prišli z njimi v nikako dotiko.

Dežman misli, da živinozdravnik g. Schlegel ne bo imel zmirom časa hoditi ogledovat prašiče, katere bodo krčmarji v raznih časih klali.

Mestni odbornik Kušar nasvetuje, naj se, ako se dovoli krčmarjem klati doma, to dovoli tudi nuaskemu samostanu.

Dr. Zarnik se čudi, da ima predlog policijskega odseka toliko protivnikov. On hoče na jeden razlog opozarjati, da je stvar, za katero danes gre, eminentno važno živотно vprašanje prebivalcev ljubljanskega mesta in Kranjcev sploh. Kranjske klobase so jako okusna, zdrava, cena in priljubljena jed, katero použiva veliki del ljubljanskega prebivalstva prav rad, katero torej krčmarji kaj lahko

spečajo. Krčmarjem tedaj ne gre pri klanji prašičev za meso in mast, nego v prvej vrsti za klobase, katerih pa ne morejo nikakor napraviti tako okusnih, če morajo klati v klavnici, kakor če koljejo doma. Zato so krčmarji, odkar se silijo, da morajo klati v klavnici, večnom klati nehali in tako je zdaj jako malo klobas. Se ve da gospodje manjine, kateri se tako odločno protivijo klanju doma, ne vedo ničesa o tem; kaj se oni za klobase brigajo, ko jim družih jedil ne manjka! A narodni odborniki so o težnjah in željah velike večine prebivalstva prav dobro poučeni, in ko bi prišlo do tega, da bi ljubljansko prebivalstvo glasovalo o prošnji krčmarjev, bilo bi 18.000 prebivalcev na strani krčmarjev, da se dovoli klati doma, kajti občinstvo pritožuje se neprenehoma, da je zmirom manj klobas, katere so tako tečna in cena jed. Dr. Zarnik opomni, da, ko se je l. 1870. v kranjskem deželnem zboru obravnavala postava o varstvu tičev in je bila mej tiči, katerih se ne sme loviti, tudi cipa, tedaj je gospod Dežman prav dobro navajal, da je vprašanje cip jako važno živотно vprašanje, in da Krakovčani in knharice preté z revolucijo, prvi, da pridejo ob dober zaslužek, drugi, da se jim odtegne tako okusna jed in — sprejet je bil dostavek, nasvetovan po g. Dežmanu, da se smejo loviti cipe. Če je pa vprašanje cip živотно vprašanje, v koliko večje meri je to vprašanje klobas, kajti isto se utemeljuje z nezadovoljnostjo ogromne večine občinstva, katero pogreša klobase.

Dr. Suppan konstatuje, da o „Wurstfabrikation“ ničesa ne razume, da pa mej klanjem mesarjev ali pa krčmarjev menja néma razlike.

Dr. Zarnik opomni, da mesarji v prvej vrsti zato koljejo, da prodajajo salo in meso, pripravljajo suho meso in ga prodajajo, mej tem ko imajo krčmarji napravljane klobas za glavni predmet. Tudi koljejo krčmarji le kratek čas po zimi, mesarji pa celo leto. To je razložek.

Poročevalec dr. vitez Bleiweis-Trsteniški zagovarja odsekovne predloge, katere popolnem ustrezajo faktučnim razmeram v tej zadevi. Mestna blagajnica ne bo imela nobene izgube, ker bodo krčmarji takso 80 kr. plačevali, kakor doslej v klavnici, pač pa ima izgubo zdaj, ko so krčmarji nehali klati. Krčmarji koljejo za domačo rabo, mesarji pa za prodaj, to je bistvena razlika.

Poročevalec opomni, da je dr. Suppan tudi takrat odločno ugovarjal, ko je šlo zato, da se dovoli postaviti vrsta voz v sv. Florijana ulicah, kateri gotovo nobenega ne motijo, obrtnikom pa je le pomagano. Sploh imajo gospodje nasprotne strani kadar gre podpirati male obrtnike na tisoče pomislikov, ako gre pa za prošnje nekaterih društev, takrat naj vse, kar žele, obvelja in vse je dobro. Gospodje izmej manjšine naj gredo v malo klavnico pogledat, pa bodo videli kaka gaječa je ondi, ki se ne da v osmih dneh odpraviti.

Pri glasovanji zavrže se Doberletov predlog, naj se odbije prošnja krčmarjev, z 11 narodnimi proti 7 glasom nemškutarjev, ki so vsi glasovali proti prošnji in se sprejmó predlogi o lseka.

Dr. Zarnik opomni, naj bi mestni magistrat hitro izvršil natančneje določila, da ne preide prej še ta mali košček časa, kar ga je še za klanje prašičev.

Gospod župan obljudi, da se izvrši kar najbolj hitro možno.

(Konec prih.)

Domače stvari.

— („Bei anständigen Leuten.“) V zadnjem seji mestnega zbora pri poročilu o proračunu mestne klavnice menil je pri točki „stelja“ mestni odbornik g. Peterca, da bi vendar kazalo steljo takrat kupovati, kadar je po ceni. Na to skoči g. odbornik Jos. Luckman kvišku in zakriči: „Da sollen ober die Herrn selbst nach Tivoli klaub'n geh'n, da können's es no piliger hobn.“

— (Naznanilo.) Odbor ljubljanske Čitalnice daje častitim društvenikom na znanje, da bodo predpustne plesne veselice 13. in 20. januarija in 3. februarija, in sicer: 13. januarija ples; 20. ja-

nuvarija ples; 3. februarija sijajen ples. — Pristop k malim plesom imajo le društveniki, k sijajnemu plesu pa tudi po udih upeljani gosti, kateri plačajo 1 gld. — Gospodje imajo priti k vsem plesom v salonski opravi. — Pri plesih svirala bo vojaška godba c. kr. pešpolka baron Kuhn. — Pričetek vsakega plesa je ob 8. uri. — Reditelja plesov sta gospoda odbornika: Sos Miroslav in Wöfling Ivan.

— (Dramatično društvo) napravi v ponedeljek dné 22. januarja 1883 zvečer ob 7. uri svoj redni občni zbor. Na dnevnem redu so sledeče točke: 1. Poročilo predsednikovo. 2. Poročilo tajnikovo. 3. Poročilo blagajnikovo. 4. Volitev novega odbora. 5. Slučajni predlogi in interpelacije p. n. društvenikov. Z ozirom na veliko važnost, ki jo ima dramatično društvo za razvitek slovenske Talije, prosimo vse gg. društvenike, naj se udeležé v mnogem številu občnega zbora, da vsaj pozvedó nekoliko natančneje, kako je stanje društveno in s svojimi sveti in izvolitvijo sposobnih odbornikov zagotové živahnejše gibanje in večji napredek slovenske dramatike.

— (Odbor „Sokola“ ljubljanskega) se je v svoji včerajšnji prvi seji naslednje konstituiral: G. dr. Ivan Tavčar, starosta; g. Srečko Noll, podstarosta; g. Vekoslav Legat, tajnik; g. Josip Geba, blagajnik; gg. Fran Mulaček in Viljem Mayer, orodarja; gg. Makso Armič, J. A. Duffé in Ivan Kališnik, odborniki. —

— (Odbor za „Sokolovo“ maskarado) imel je včeraj zvečer svojo prvo sejo, v kateri se je konstituiral ter si ob enem razdelil delovanje. — Volilo se je osem pododborov ter vsakemu posebe odkazal posebni delokrog. — Vabila razpošiljala se bodo že prihodnji teden. — Da bode Sokolova maskarada letos gotovo še sijajnejša, nego prejšnja leta, o tem ni dvojbe; jedino pa bi bilo prav živo želiti, da bi se skrbelo za različne grupe, resne in komične, katere bi vzbujale veselost. — Da pa se bode letos za maskarado vse možno storilo, za to poroki so nam gospodje odborniki sami, mej katerimi se nahajajo stari in iz prejšnjih let sem dobro poznati izvrstni aranžerji. — Tedaj na delo!

— (Ples frizérjev ljubljanskih) bode v nedeljo 14. t. m. v hotelu „Evropa“ (Tavčar). Začetek ob 1/8. uri zvečer.

— (Poštne hranilnice.) C. kr. trgovinsko ministerstvo odredilo je z ukanom 29. decembra m. l., da imajo sledeči poštni uradi sprejemati hranilne uloge za c. kr. poštni hranilni urad na Dunaji, namreč na Kranjskem: Postojina, Stari Trg pri Poljanah, Raka, Babno Polje, Brezje, Škofja Loka, Nemška Loka, Domžale, Ilirska Bistrica, Bohinjska Bistrica, Smlednik, Borovnica, Gorenja Vas, Kočevje, Krško, sv. Križ pri Litiji, Idrija, Javornik, Sv. Janž, Kokrica, Kranj, Kropa, Ljubljana (mesto), Ljubljana (poštni urad na južnem kolodvoru), Gorenji Logatec, Lukovec, Dol. Mengeš, Moravče, Mozelj, Motnik, Krška vas, Mokronog, Koprivnik, Mirna, Nova Vas pri Ribnici, Tržič, Dolenja Vas pri Ribnici, Osivnica, Prem, Radeče, Radoljica, Radna pri Sevnici, Zagorje, Zagorje (Notranjsko), Zalog, Št. Jarnej, Šmarje, sv. Peter, sv. Rupert pri Mokronogu, Št. Vid nad Ljubljano, Semič, Senožeče, Kamnik, Kamnagorica, Trojana, Bled, Begunje, Dolenje Vreme, Bela Peč, Cerklje, Cirknica, Col in Medvode. 12. dne t. m. počenši, sprejemati začele se bodo hranilne uloge pri vseh navedenih poštnih uradih na Kranjskem. Na Goriškem pa naslednjo pošte: Avče, Aidovščina, Biljana, Bolec, Čepovan, Črniče, Lokva, Fara, Gorica, Gradišče, Kanal, Kormina, Renče, Ronki, Zagrad, Solkan, Šmarje, Štanje in Villa Vicentina.

Razne vesti.

* (Na krsto Gambette) položenih bilo je 6038 vencev.

* (Novi cekini.) Poznali smo do sedaj Louis d'or, Napoleons d'or, zdaj pa dobimo še Milans d'or. Po naredbi srbskega finančnega ministerstva z dne 31. decembra izročilo se je vnovič 25.000 Milans d'or-ov po 20 frankov (srbskih dinarov) prometu ki ugajajo gledé teže, vsebine, velikosti in

oblike srbskemu novčnemu zakonu, kakor tudi zahtevam mejnarodnega novčnega prometa.

Zahvala.

Pri povodu Preširnove slavnosti, katero je napravilo akademsko društvo „Slovenija“ na Dunaji 6. decembra 1882. blagovolili so darovati v korist imenovanemu društvu: nj. magnificenca g. prorektor dunajske univerze dr. Anzelm Ricker 20 gld.; čest. g. dr. Jože Pajek, c. kr. profesor v Mariboru, 5 gld.; čest. g. dr. Josip Vošnjak, deželni in državni poslanec, 4 gld.; čest. g. dr. Ferdo Pogazhnik, dvorni in sodnijski odvetnik na Dunaji, 2 gld.; čest. gg. drd. J. Lesar in drd. J. Janežič 1 gld.

Odbor društva izreka s tem vsem imenovanim dobrotnikom najprisrčnejšo zahvalo ter prosi slavno občinstvo slovensko, da bi svoje prijazne simpatije, katere je pri vsakej priložnosti tudi dejansko pokazalo, še v prihodnje društvu ohranilo.

Na Dunaji, dne 6. januarja 1883.

V imenu odborovom:

Ivan Lončar, Radoslav Pukl,
t. č. tajnik, t. č. predsednik.

Listnica upravnništva: Gosp. O. D. v Šturji. Naročnina vam poteče 24. januarja t. l.

Umrlj so v Ljubljani:

1. januarja: Jarnej Gestrin, barvar, 83 let, Kongresni trg št. 5, za oslabiljenjem moči. — Pavla Zajec, črevljarijeva hči, 1 leto, Turjaški trg št. 2, za božjastjo. — Reza Mazlovič, hišnikova hči, 3 mes., Hradeckijeva vas št. 13, za bronhitido.

4. januarja: Jera Bobek, dninarica, 62 let, Florjanske ulice št. 42, za emphysemom pulmonum. — Marija Kozjek, hišnega posestnika žena, 70 let, Sv. Petra cesta št. 46, za septicaemijo.

5. januarja: Darina Kumar, ključavničarjeva hči, 1 leto, Kolodvorske ulice št. 28, za bronchitis capillaris.

7. januarja: Marija Dimic, zasebnica, 60 let, Gospodske ulice št. 4, za oslabiljenjem. — Pavl Hribar, kajzar, zdaj kaznec, 45 let, Ulice na grad št. 12, za jetiko. — Fran Obulnar, ključar, 36 let, Kravja dolina št. 11, za jetiko.

8. januarja: Jera Koderman, kuharica, 52 let, Kravja dolina št. 11, za cedemom v pljučih.

V deželnej bolnici:

29. decembra: Janez Novak, pivar, 63 let, za otrpenjem pljuč.

31. decembra: Karol Učas, kolar, 64 let, za otrpenjem pljuč.

2. januarja: Janez Pichler, kirurški pomočnik, 51 let, za rakom v pogoltniku. — Andrej Fojkar, gostač, 50 let, za kronično tuberkulozo.

3. januarja: Melhior Prebil, mizar, 45 let, za kronično tuberkulozo.

5. januarja: Helena Cerovšek, gostija, 43 let, za vnetjem pljuč. — Matevž Kočijaš, gostač, 66 let, za pljučnim emphysemom. — Jakob Petrič, delavec, 32 let, za pleuričnim eksudatom.

Dunajska borza

dne 9. januarja.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Papirna renta	76 gld.	90	kr.
Srebrna renta	77	70	"
Zlata renta	95	85	"
5% marcna renta	91	60	"
Akcije narodne banke	834	—	"
Kreditne akcije	284	10	"
London	119	40	"
Napol	9	48 1/2	"
C. kr. cekini	5	64	"
Nemške marke	58	60	"
4% državne srečke iz l. 1854	250 gld.	119	—
Državne srečke iz l. 1864	100	167	60
4% avstr. zlata renta, davka prosta	95	95	"
Ogrska zlata renta 6%	118	30	"
4%	85	75	"
5% papirna renta 5%	85	—	"
5% štajerske zemljišč. odvez. obliž	103	—	"
Dunava rez. srečke 5%	100 gld.	114	—
Zemlj. obliž. avstr. 4 1/2% zlati zaust. listi	118	75	"
Prior. obliž. Elizabetine zapad. železnice	98	50	"
Prior. obliž. Ferdinandove sev. železnice	105	40	"
Kreditne srečke	100 gld.	171	75
Rudolfove srečke	10	19	"
Akcije anglo-avstr. banke	120	114	75
Tramway-društ. velj. 170 gld. a. v.	219	25	"

Na znanje!

V ljubljanskem „Wochenblattu“ iz dne 27. novembra se je bralo, da sem jaz v Kočevji za nemškega učitelja prošil. To ni resnica in kdorkoli je to dopisniku „Wochenblattu“ v mojem imenu izustil, smatram ga javno za lažnika. Osilnica dne 28. decembra 1882.

Jože Ožura,
župan.

(20)

Za svojo trgovino s papirjem in pisalnim orodjem iščem mladega

komí-ja,

ki je zveden v tej stroki. Pogoji so znanje slovenskega jezika in spretnost v knjigovodstvu, tako, da zamore od strank sprejemati naročila, jim označevati ceno in s svojo vednostjo podpirati delovodjo.

(17—2)

iv. Giontini v Ljubljani.

Izdatelj in odgovorni urednik Makso Arnič.

Vabilo na naročbo.

Preverjeni, da nam je ilustriran šaljiv list živa potreba in uvažuje razne, po odličnih rodoljubih ponavljane želje, začeli bomo počeni od novega leta 1883 izdajati **zabavno-zbadljiv in šaljiv list**

„ŠKRAT“

ki bode izhajal za sedaj dvakrat na mesec in prinašal razen lepih, v Pragi izdelanih slik in kratkih šaljivih povestij raznovrstno zabavno gradivo, razpravljajoč vsakdanja politična in socialna vprašanja v kolikor možno mikavnej obliki, ozirajoč se pri tem ne samo na Ljubljano, ampak na vse slovenske pokrajine. Za to podjetje zagotovilo nam je sicer uže nekaj v Ljubljani bivajočih rodoljubov svojo duševno pripomoč, a da bode list dovolj mnogovrsten, obračamo se zaupno do vseh rodoljubov, katerim je pri naših sedanjih razmerah ostalo še kaj humora in dovtipa, da blagovoljno pomnože kolo naših sodelavcev.

Ker ima pa vsako podjetje tudi svojo gmotno stran, prosimo rodoljube, da nas z obilno naročbo podpirajo v našem, zlasti v začetku težavnem početju. (796—8)

Cena listu bode:

Za vse leto . . . . . 3 gld. — kr.
pol leta . . . . . 1 „ 50 „
četrt leta . . . . . — „ 80 „

Inserati vzprijemajo se za primerno ceno in naj se, kakor novci, pošiljajo upravništvu.

Uredništvo in upravništvo šaljivega lista

„ŠKRAT“,
v Ljubljani, v „Narodnej Tiskarni“.

Zemljišče

z vsemi kmetijskimi poslopji vred, vse v dobrem stanju in pa 18 oralov zemlje prodaje prostovoljno osamela udova **Magdalena Ložar** iz Nadgorice hiš. šte. 11, fare Črnuške. — Natančneje pogodbe izvedo se pri prodajalki samej. (15—2)

Bilanca

prve dolenjske posojilnice v Metliki,
registrirane zadruge z neomejenim poroštvom,
konec leta 1882.

Tek. št.	Imetje	gld.	kr.	Tek. št.	Dolгови	gld.	kr.
1.	Gotovine konec leta 1882	1142	09	1.	231 deležev udov po 18 gld.	4158	—
2.	Posojilo na menjice	28934	91	2.	Hranilne uloge	24638	75
3.	452 bukvic v zalogi à 15 kr.	67	80	3.	Društveni zaklad	513	58
				4.	Čisti dobiček	884	47
	Vkupe	30144	80		Vkupe	30144	80

Metlika, dne 31. decembra 1882.

Anton Prosenik m. p.,
blagajnik.

Ferd. Saloker m. p.,
ravnatelj.

Janez Poschek m. p.,
kontrolor.

Leopold Gangl m. p.,
odbornik.

Videl:
Jancz Kapelle m. p.,
nadzornik.

Fran Jutraš m. p.,
odbornik.

(19)

TRŽAŠKA razstavina LOTERIJA.

Srečkanje nepreklicljivo

18. februvarja 1883.

1. glavni dobitek: v gotovem 50.000 gld. ali 8800 cekinov.

2. glavni dobitek: v gotovem 20.000 gld. ali 3500 cekinov.

3. glavni dobitek: v gotovem 10.000 gld. ali 1750 cekinov.

4. glavni dobitek: ovratnik in uhani z briljanti, vrednost 10.000 gld.

Štirje dobitki: Kinč od zlata z briljanti in biseri v vrednosti po 5000 gld.

Pet dobitkov: Različne stvari za kinč v vrednosti po 3000 gld. (14—2)

987 dobitkov v vrednosti po 1000, 500, 300, 200, 100, 50 in 25 goldinarjev.

1000 dobitkov
v vrednosti
gld. 213.550.

Loz 50 kr.

1000 dobitkov
v vrednosti
gld. 213.550.

Naročila s pridjanimi 15 kr. za poštnino naj se pošiljajo na

TRST, P. Grande 2. loterijski oddelek tržaške razstave TRST, P. Grande 2.

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne“.